

Helenaveens dialect

Dit woordenboek Helenaveens bevat 131 gezegden, 327 woorden en 5 opmerkingen.

131 gezegden

- Afgekeurde groenten - Dûrgedrèèjde grúntes
- Als.., het is te laat! - As, dè's verbranden tûrf
- Ben je nu helemaal gek geworden? - Bende nou hillemoal betoeterd?
- Ben jij al lang misdienaar? - Bende gij al bij de akkeliete?
- Brak de tak? - Brook d'n tak af?
- Dacht jij dat? - Dochte gij dè?
- Dat hoort niet - Dè hùrt (zich) nie
- Dat is afval - Gooi 't mar in de knaal
- Dat is meer dan voldoende - Dè's meer ès genoeg
- Dat is niet waar! - Dè's nie! / 'snie!
- Dat is veel! - Dè's veul!
- Dat is waar! - Dè's woar! / 'swoar!
- Dat is wel waar! - Dè's wèl! / 'swèl!
- Dat krijg je ervan! - Dè krèdde d'r nou van!
- Dat slaat nergens op - Dè's zeik op 'nne riek / Dè slùt nergus op
- De (Zuidooster-)bus missen - Op de fiets nòr Deurne
- De berm van de Helenavaart staat in brand - De knaal stùt in de fik
- Dialect spreken - Plat proate
- Doe jij dat? - Dúde gij dè?
- Doen jullie dat? - Dúde gullie dè?
- Durf 't maar 'ns!!! - Woag 't nie!!!
- Een hand vol sperzieboontjes - 'nen Haffel bòntjes
- Een vergissing maken - Niffe de pot piese
- Eerst goed doorroeren - Irst goed dùrrúre
- Er doorheen gaan - D'r dùrhinne gòn
- Er is onweer op komst - Gins wijd flitst 't al
- Even wachten, ik kom zo! - Wacht èfkes, ik kom'r an!
- Ga jij? - Gùdde gij?
- Gaan jullie op vakantie? - Gùdde gullie weg?
- Gaat het een beetje? - Gùt 't 'n bietje? / Gùggùt 'n bietje?
- Gebakken lucht / onzin - 'nen Hoop zeik op 'ne riek
- Geeft niet / Maak je geen zorgen! - Bènde gek!
- Geen dank! - Niks te danke, gift mar 'n tientje...
- Geen probleem hoor! - Gift niks hùr!
- Gehoorzaam mij! - Hèdde gij gin óre?
- Graag of niet! - Gèèr of nie gèèr!
- Haar haren zitten niet netjes - Heur hoar zit dur de war
- Had je dat? - Hadde gij dè?
- Heb geduld! - Ik kan nie hèkse!
- Heb je dat gedaan? - Hèdde ge dè gedôn?
- Heb je dat? - Hèdde ge dè?
- Heb je er geen zin in? - Zúkte gij 't nie?
- Heb je het kunnen horen? - Konde gij 't heure? / Hèdde ge 't kunne heure?
- Heb je je auto ingeruild? - Hèdde g'owen auto ingeroole?
- Heb je veel vis gevangen? - Vongde gij veul?

- Heb jij hoofdлуizen? - Hèdde gij vlooië?
- Heeft hij het? - Hèt ie 't?
- Heel veel - 'n Hil dil / Hil veul
- Helemaal niet! - Gaar nie! / Hillemoal nie!
- Helemaal vergeten! - Knats vergéte
- Henk bezorgde ook in '78 de post voor de PTT - Henk brocht òk in achteseuvetig de post rond vùr de PTT
- Het valt wel mee - 't Gùt wel
- Hij / zij heeft geen geloof - Die is niks
- Hij heeft haar zwanger gemaakt voordat ze gehuwd zijn - Die moese trouwe
- Hoe heet jij? - Hoe hiete gij? / Woar bende gij d'r ene (m) een (v) van?
- Hoe vaak deed hij dat? - Hoe dùk din ie dè?
- Hoor jij dat - Hùrde gij dè
- Ik dacht dat je mij was vergeten! - Ik docht dè ge mij vergéte waart!
- Ik ga weer verder - Ik goj wir weier
- Ik ga. Daag! - Ik goj. Hojjen'è!
- Ik hoor het! - Ik heur 't!
- Ik kan je niet verstaan! - Ik kan oe nie heure!
- Ik schrok ervan! - Ik verschoot m'n eige toch!
- Je bent een domoor! - Ge bent 'nen turf!
- Je fietsband is lek - Oewe fiets stùt slap
- Je hoofd stoten - Oewe knikker stóte
- Je moet verder - Ge moet weiter
- Jij bent me er eentje! - Gij bent 'ne schònne!
- Kom je? - Komde gij?
- Kunnen zij het niet zo goed met elkaar vinden? - Bòttert 't nie tusse hullie?
- Laat 't maar op rekening zetten - Loat 't màr in 't búkske opschrijve
- Liet jij een windje? - Liete gij d'r inne (vliege)?
- Lukt het? - Gùt 't? / Giggùt?
- Meen je dat - Minde gij dè
- Mijn echtgenoot - M'nne mins / M'nne mens
- Moet ik je slaan? - Zúkte ruzie?
- Naar café Peters - Nòr Tilly
- Naar de scoutingmiddag - Nòr de jeugd
- Naar huis gaan - Nòr huis gòn
- Niet via de voordeur binnengaan - Achterùm komme. Nie dùr de vùrdeur
- Nu is het genoeg! - Nou is 't zat!
- O, wat zielig - Ochèrm
- Pak gerust nog 'n pilsje! - Vat er nog mar inne!
- Pak hem! - Vat 'm!
- Pak rammel geven - Afslòn
- Pak voor de broek - Kùntje kermis houwe
- Pas op, zo dadelijk steekt ie jou! (insect) - Éj, denk t'r an, dalik stikt ie oe!
- Potverdorie / Verdomme - Honderd zakken gort vùr de nonnen, van Van Oers
- Roddelen - Achterùm lulle
- Saai persoon - 'nen Dreuge
- Schoppen en slaan - Schùppe en slòn
- Schrok jij? - Bende gij verschote? / Schrokte gij?
- Staat er spanning op? - Stùt 'r stroom op?
- Stop! Hou 'ns op! - Ho! Schei 's uit!
- Tot ziens! - Hòjjen è!
- Twee keer zoveel - Inne keer zòveul
- Twee maal zo lang - Inne kir zò lang

- Val niet in het kanaal! - Knikker nie in de knaal!
- Veel te gemakkelijk - Vùls te hèndig
- Vlug met je verwonding naar de ziekenzuster in 't klooster! - Gò mar gauw nor zuster Cristoofra!
- Vlug, en nu naar bed! - Bidde, pisse en nòr bed!
- Waar ben jij geweest? - Woar bende gij gewist?
- Waar was ik gebleven? - Woar waar ik?
- Waar was jij? - Woar waarde gij?
- Waarom deed je dat? - Woarùm dinde gij dè?
- Wacht even, ik kan niet alles tegelijk! - Èfkes wachte, ik kan nie hèkse!
- Wanneer trakteer jij nou onderhand 'n keer? - Èj schaafloper, gift 's gauw 'n rùndje!
- Wat 'n lumme! - Wanne strikkel!
- Wat 'n onzin! - Wanne wazel!
- Wat ben jij een vervelend mannetje! - Wà bende gij toch 'n stom jong!
- Wat doe je? - Wa dúde gij?
- Wat doet hij? / Waar is hij mee bezig? - Wa dút ie?
- Wat ga je doen? - Wa gùdde gij doen?
- Wat heb jij gedaan? - Wa hedde gij gedôn?
- Wat is dat? - Wàstè?
- Wat nu weer, potverdorie! - Wa nou wir, tomme!
- Wat waait het hard! - Wanne weind! / Wa wèèjt 't hard!
- Wat wil je! - Wà moete gij! / Wa wilde gij? / Wa wòdde gij?
- Wat wil je? Waarom kijk je me zo aan!? - Wa kiekte! Heb ik wa van oe àn!?
- Wat zei jij? - Wa zinde gij? / Wa zidde gij?
- We zullen zuinig-aan doen want de groenten brachten weinig op - We zulle de de bòksriem wir àn moete trekke want de grúntes brochte nie veul op
- Weet je wel - Wittenie
- Wil je pikante saus van Maggi in je soep? - Maggi d'r in?
- Wist jij dat? - Wiste gij dè?
- Zal ik het 'ns wegen - Za'k 't 's kwikke
- Ze bracht haar kinderen naar school - Ze brocht heur kindere nòr school
- Ze is nogal verwaand, pff! - Die mint zich nogal wà, chggg!
- Zelf gekweekte en gefermenteerde tabak gebruiken - Eige teelt roke
- Zie je nou wel, potverdorie! - Doar hède't al, tomme!
- Zijn fiets ligt in het kanaal - Hùm z'nne fiets ligt in de knaal
- Zo is het! - Ja net!

327 woorden

- Aanpakken - Anvatte
- Adem - Òjjem
- Aflikken - Aflèbbere
- Afslaan (iemand) - Aframmele (iemùs)
- Afvoerslootje voor vuil water - Zoei
- Als - Ès
- Armen - Èrms
- Bakje - Bèkske
- Bangerd - Droppepoeper / Schijtboks
- Bedbodem, brits - Bret
- Beetje - Bietje
- Beginnen - Anvange
- Belgisch trekpaard - Belze knol
- Bemesten met gierton - Stronte

- Bemoeien - Moeie
- Beneden - Benéje
- Beter - Bitter
- Bijna - Bekant / Hòst
- Bijvoorbeeld - Bevubbeld
- Binnenzak - Binnetès
- Bips - Bille / Vot / Kont
- Blei (vis) - Bliekske
- Bodem - Boojem
- Bomen - Buim
- Boompje - Bùmke
- Borreltje jenever - Snévelke
- Boter - Bòtter
- Brandnetels - Pikkens
- Broek - Bòks
- Broekzak - Bòkse-tès
- Broertje - Brúrke
- Brutaal jongetje (kan ook 'n meisje zijn!) - Snotaap
- Builtje - Buileke
- Bult - Blùts
- Cirkelvormig torentje van drogende turven - Stoek
- Cornelis van Teeffelen en Koosje Thomassen - Knilles de post en Kòske
- Daag! - Hòjjen è!
- Daar - Doar
- Daas / Steekvlieg - Blindaas
- Denk je dat - Minde ge dè
- Dikwijls - Dùk / Dik
- Dingetje - Dingeske
- Doekje - Dúkske
- Domoor - Stommerik / stom jong
- Doosje - Dùske
- Dropwater - Sèpwòtter
- Duitse kanaalgravers ('Hannoveraanse Buben'. Vanaf 1853) - Poepen
- Durven - Woage
- Duwen - Douwe
- Eau de Cologne - Onjeklonje
- Een fles gesteriliseerde melk - Een fles Steriel
- Een grote wond - 'ne flinke jaap
- Eerst - Úrst / Irst
- Egel - Stekelvèrke
- Eventjes - Ēfkes
- Fantast - Lulfiep / Zwetser / Zevertinus
- Fiets zonder vrijloop-naaf - Dûrtrapper
- Fietsventiel - Fietsetieleke
- Fietszadel - Zaal
- Garage - Graas
- Gedaan - Gedôn
- Geit - Sik
- Gemakkelijk - Hèndig
- Gemenerik - Lillekerd
- Genoeg - Zat
- Geruild - Geroole
- Geweest - Gewist

- Ginds - Gins wijd / Doar achter
- Glaasje (fris)drank - Glèske drinke
- Glaasje jenever - Snévelke
- Glijden over ijs - Slibbere
- Gloeilamp - Pit / Lampepit
- Golden Delicious (appel) - Goldeliesje
- Graag - Gèèr
- Grashoek - De Grashoek / De hei
- Grasmaaier - Grasmesjien
- Groente - Grúnte
- Grote schoenmaat - Turftrapper
- Grote voeten - Turftrappers
- Hakbijl - Aks
- Hand-gierpomp - Zeikpomp / Kattekop
- Handbijl - Hiep
- Haren - Hoar
- Hark - Rijf
- Harken - Rijve / Griesele
- Helemaal - Hillemoal
- Helenavaart (de) - de Knaal
- Helenaveen - d'n Ouwe Pil
- Hij heeft het - Hij hèt 't
- Hoekje - Húkske
- Hokje - Hùkske
- Hondje - Hùndje
- Hoofd - Kop
- Horen - Heure
- Horloge - Locie
- Houten paal - Houtere poal
- Hovenierstraat - Kerkhoflaantje
- Huilen - Schrùwwe
- Iemand - Iemus / Iemnd
- Ijsje - Ijsco
- Ineens - Ònins
- Ingeruild - Ingeroole
- Inschenken - Inschudde
- Jammer - Sùnt
- Jaszak - Jasse-tès
- Jeneverglaasje - Snévelglèske
- Jij - Gij
- Jongetje - Jùngske
- Joosten - Jùste
- Juist! / Zojuist - Krèk!
- Jullie - Gullie
- Kanaal - Knaal
- Keesje - Kìske
- Ketel - Kittel
- Kienhout (fossiel hout in het veen) - Pilpuist / Peelpuist
- Kieselsteen - Kietelsteen
- Kijk! - Kiek!
- Kikkervisje - Dikkùpke
- Kind - Kientje
- Kinderen - Jóong

- Kinderhoofdje - Kùpke / Bùlleke
- Kip - Kiep
- Kip, broedse - Kloek
- Kippenhok - Kiepehok
- Klein jongetje / mannetje - Klèèn mènneke
- Klein vrouwtje - Frùtje
- Klein, zwak persoontje - Pismenneke
- Kleuter - Papkientje
- Kleuterschool - Papschool, bewaarschool
- Knap meisje - Schòn meske
- Knieën - Kniejes
- Knijpkat (zaklamp met ingebouwde dynamo) - Katteknijper
- Knuffelen - Fémele
- Koe - Koei
- Koeienpoep - Koeieflater
- Koekje - Kúkske
- Konijn - Knijn
- Kontje - Kùntje
- Koolweg langs de Helenavaart - De Kleine kant
- Kopje koffie - Kùpke / Bakske koffie
- Kopje thee - Kùmke thee
- Koplamp - Vùrlicht
- Kraanvogels - Kroenekrane
- Krabben - Jeuke / Krasse / Kratze
- Kreuken - Verfroemele
- Kriebelen - Friemele
- Kruisbes - Kroezel / Ribes
- Laatst - Lèst
- Lampje - Lèmke
- Lange ronde stok - Gèrt
- Lekken - Drùppe
- Lekker spul - Goei grèj
- Lelijk - Lillik
- Lepel - Lippel
- Lepeltje - Lippelke
- Leugenaar - Liegbòks
- Lijm - Plèksel
- Likken - Lèkke
- Linkshandig iemand - Linksepoot
- Lisdodde (waterplant) - Dúvelstok
- Loods - Lòds
- Lummel - Strikkel
- Maan - Moan
- Mannetje - Mènneke
- Meester Van de Kerkhoff - Bovemister Hannes van Knokeren
- Meisje - Meske
- Mest - Stront
- Meteen - Mee
- Mezelf - M'n eige
- Modder - Moer
- Moe - Mú
- Mogen - Magge
- Mooi - Schòn

- Motregen - Zeikregen
- Motregenen - Miezele
- Muur (plant) - Mier
- Naar evenredigheid - Noavenant
- Nachtvlinder - Motuil
- Neerkant - De Nirkant
- Niemand - Niemes / Niemnd
- Niet één! - Ginnen ene!
- Omdat - Ûmdè
- Omvallen - Ûmknikkere
- Ondeskundige pechvogel - Hampeleman
- Ongeveer - Zòwà
- Onkruid - Bocht / Puine
- Ontlasten - Moppe
- Onverzorgd persoon - Kisjesmenneke
- Onzin - Wazel
- Oogjes - Eugskes
- Ophouden / stoppen - Uitscheije
- Optillen - Huffe / Oplichte
- Oude dingen - Ouwe dinger
- Overhemd - Boezeroen
- Paal - Poal
- Paard - Pèrt
- Pak slaag - Klèts vùr de kont
- Pastoor - Pstoor
- Peel - Pil
- Pendax fiets- of handkar - Pendex
- Persoon die niet stil kan zitten - Retskont
- Pissebed - Kelderzeug
- Plaats - Plàts
- Plakken - Plèkke
- Plassen - Striemele
- Plat steentje - Schiefelsteentje
- Platte steen op water kaatsen - Schiefele
- Poepen - Moppe
- Politie - Pliessie
- Politie-agenten - Pliessies
- Potverdorie! - Tomme!
- Profiteur - Schaafloper
- Proppen - Frotte
- Raam, het - Roam, de
- Raampje - Rùmke, 't
- Raar, vreemd - Aarig
- Ragebol - Spinnejager
- Ribfluwelen broek - Mènsjesterse bòks
- Richten - Mikke
- Rijstepap - Pitjespap
- Rijtjeswoning - Kazerne
- Roeren - Rúúre
- Ruimbemeten achterste - Bats
- Schaatsen - Schàtse
- Schoffelen - Schoefele
- Schop - Schùp

- Schreeuwen - Schrèke
- Schreeuwerd - Schrèkerd
- Schrikken - Verschiete
- Schuurtje voor landbouwwerktuigen en gereedschap - Schob
- Sinaasappel - Appelesien
- Sla (groente) - Slaai
- Slaan - Pètse / Slòn
- Sluipen / mank lopen - Stiefele
- Smal reepje / stukje vlaai - Riefelke
- Sneeuw - Snùw
- Snijbonen - Snipperbònne
- Snoepje - Snúpke
- Soemeersingel - Bove
- Spade - Schùp
- Speeksel - Spuug
- Speelplaats - Spùlplàts
- Spoelbak - Pompesteen
- Spreeuw (vogel) - Sprùw
- Spuwen - Spúge
- Staan - Stòn
- Steekvlieg - Blindaas
- Stelen - Bietse / Weghoale
- Stoeltje - Stúleke
- Stof (droog zand en / of huisstof) - Pof
- Stompen - Stoempe
- Straat - Stroat
- Straatlamp - Stroatlamp / Lantaarnpoal
- Stro - Strooi
- Strodok (onder Oud-hollandse holle dakpannen) - Strooipop
- Stuntelen - Hampele
- Sukkel - Klòtveger
- Tanden - Táánd
- Terras - Stoep
- Tijdje - Hortje
- Trainen - Trène
- Trots - Grùts
- Tuinwolfsmelk (plant) - Mier
- Uiteraard / natuurlijk - Stik ja!
- Uitlaatpijp - Knalpijp
- Uitspuwen (pruimtabak) - Spierse
- Vaak - Dùk / Dik
- Vaker - Dùkker / Dikker
- Van haar - Van heur
- Van hem - Van hùm
- Van Horen - Vnoore
- Van Teeffelen - Vntiffele
- Vanillevla - Gele pudding
- Varken - Kús / Vèrke
- Varkentje - Vèrkske
- Veel - 'n Hil dil / Veul
- Velg - Velling
- Ver weg - Weit weg
- Verder - Weiter / Weier

- Verdorie! - Tomme!
- Vervuurt - Vúrt
- Verward / verstrooid - Verdùtst
- Vies - Smirrig
- Viezerik - Smirlap
- Vingers - Fikkies / Tengels
- Vishengel - Visgèrt
- Vla - Pudding / Pap
- Vlaai - Flaai
- Vloeibare mest - Blubber
- Vlonder (aan het kanaal) - Stap (àn de knaalkant)
- Vogeltje - Veugelke
- Voordeur - Vùrdeur
- Vork - Vùrk
- Vrachtwagenchauffeur - Vrachtrijer
- Vroeger - Irst / Úrst / Vróger
- Waar - Woar
- Waarheen - Woarhin / woarhinne
- Waarom - Woarùm / Woarvùr
- Waarvoor - Woarvùr
- Wanneer - Hoeneer
- Wasknijper - Waspin
- Water - Wòtter / Watter
- WC (buiten) in klein hokje - Schijthuiske
- Weg / Er vandaan - Ûwèg
- Wegen - Kwikke
- Wind - Weind
- Witkalk - Witsel / Floeba
- Wortelgestel van boom of struik - Boks
- Wulp, kluut of tureluur (vogel) - Kúlder
- Zachtjes - Zútjes
- Zadel - Zaal
- Zak (in kledingstuk) - Tès
- Zakdoek - Zaddoek
- Zakmes - Kniep
- Zeug - Zog
- Zeuren - Zánike
- Zijkanaal / Wijk - Wiek
- Zo dadelijk - Dálik / Daak
- Zoals - Net inter ès
- Zoeken - Zúke
- Zojuist - Toen net
- Zorgen - Zùrge
- Zuster Christophora - Zuster Cristoofra
- Zuster Gerardus - Zuster Graddus
- Zuster Stephana - Zuster Steefnà
- Zwanemossel - Oester
- Zwembroek - Zwembòks

5 opmerkingen

- Deze dialectwoorden en uitspraken werden (of worden nog steeds) gebruikt in Helenaveen. Afhankelijk

van 'wie dè ge d'r inne bent' of in welk deel van Helenaveen je woont kan de weergegeven uitspraak soms iets afwijken. Veel woorden en uitspraken zijn niet specifiek voor Helenaveen. Door het vele en typische gebruik van de Oost-Brabantse dialectwoorden, zijn deze eveneens opgenomen in de lijst.

De eerste bewoners van 'Het Helena-Veen' komen - i.v.m. de turfgraverij, de tabaksteelt en de land- en tuinbouw - o.a. uit Brabant, Duitsland, Drenthe, Groningen, Gelderland, Friesland, Utrecht en Noord-Holland.

- Deze uitgebreide en aangevulde woordenlijst wordt ook opgenomen in het boek dat t.z.t. volgt na 'Helenaveen van Boven tot Koningslaan 1852 - 1900' van André Vervuurt.

Info; mail naar André via: av.someren@kpnmail.nl

- In de jaren '60 van de vorige eeuw heeft Helenaveen reeds 'hangjongeren'. Zij hebben hun stek onder de dikke esdoornboom op het 'Kerkpleintje' nabij de zitbank tegenover Hotel Café 'In d'Ouwe Peel' (Peters) bij het oorlogsmonument. 'Nozems' worden ze genoemd. 'Nozem' staat voor: 'Nederlands Onderdaan Zonder Enig Moraal'.

- In het boekje 'In... en uit de turf getrokken' (2001) van auteur André Vervuurt treft u eveneens de Helenaveense woordenlijst aan. Bekijk ook de website van André Vervuurt: www.andre-vervuurt.nl

- Meester Theelen, hoofd der Openbare Lagere School te Helenaveen schrijft op 13 maart 1942 aan het Meertensinstituut:

L.S.,

Helenaveen is een veenkolonie, die is ontstaan in 't laatste kwart der vorig eeuw.

Sindsdien is 't geworden een tuinderscentrum met enkele boerderijen, bevolkt met vogels van verschillende pluimage uit zowat alle provincies. Uitteraard hoort men er tongval van her en der, ofschoon er zich langzaamaan een dialect uit gaat ontwikkelen, misschien wel door den omgang van de kinderen onder elkaar.

Oude gebouwen zijn er niet, omdat de Peel er vóór ± 75 jaren onbewoond was.

Ondergetekende meent dan ook goed te doen om de formulieren oningevuld terug te zenden.

Hoogachtend,
L.H.H. Theelen
Hoofd O.L. School
Helenaveen

Bron: www.theelen.info

Dit woordenboek 'Helenaveens' is samengesteld door bezoekers van www.mijnwoordenboek.nl. Heeft u zelf ook woorden of ziet u fouten? U kunt die dan zelf toevoegen en verbeteren op de website, of laten toevoegen door een handige kennis.